

Σκέψεις πάνω στο ρατσισμό

Γράφει η Ελένη Σακκά, μαθήτρια της γ' τάξης

Υποτίμηση, υπεροψία, ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, bullying αποτελούν λίγες μόνο λέξεις από το σύνολο των λέξεων που σχετίζονται με τον ρατσισμό. Ο ρατσισμός, αποτελεί κοινωνικό φαινόμενο που μαστιάζει τον πλανήτη στις μέρες μας. Τι είδους κοινωνικό φαινόμενο είναι όμως ο ρατσισμός; Τι συνέπειες έχει στην ανθρωπότητα; Μπορεί να εξαλειφθεί; Αν ναι, τότε πώς;

Ο ρατσισμός είναι ένα σύνολο αντιλήψεων, οι οποίες έχουν χαραχθεί βαθιά στο υποσυνείδητο των ανθρώπων και υποστηρίζονται από την υπεροψία απέναντι στις λεγόμενες ευάλωτες κοινωνικές ομάδες του πλανήτη, οι οποίες θεωρούνται κατώτερες, αφού ο ρατσισμός πρεσβεύει ακριβώς αυτή την ανισότητα που διαχωρίζει σε ανώτερους και κατώτερους τους ανθρώπους, ανάλογα με το χρώμα, το φύλο, τη θρησκεία, τις ερωτικές προτιμήσεις και ό,τι άλλο μπορεί να σκεφτεί ο ανθρώπινος νους.

Ο ρατσισμός όμως δεν περιορίζεται μόνο σε σκέψεις. Πολλές φορές, το κοινωνικό αυτό φαινόμενο εκδηλώνεται με σχόλια ή ακόμη και με τη βία. Οι "ανώτεροι" εναντίων των "κατώτερων", εκείνων που σε τραγικές περιπτώσεις όπως αυτή του Β' Παγκοσμίου Πολέμου "δεν είναι αρκετά ικανοί για να ζουν", εναντίων εκείνων που "ήταν άτυχοι" και γεννήθηκαν διαφορετικοί. "Η βία αρέσει στους ανθρώπους, όμως, γιατί τους κάνει να νιώθουν όμορφα, τους δίνει ικανοποίηση. Αν αφαιρέσουμε την ικανοποίηση, η πράξη γίνεται κενή" (-Alan Turing). Κάποιες φορές, η άθλια ανάγκη του ανθρώπου για επικράτηση, δημιουργεί την ανάγκη κάποιου άλλου ανθρώπου για επιβίωση. Η ικανοποίηση της επικράτησης είναι ο κύριος παράγοντας από τον οποίο προέρχεται η βία.

Η ανάγκη του ανθρώπου να είναι ανώτερος δεν είναι ανεξήγητη. Στις μέρες μας, η κοινωνία αναζητά τους καλύτερους, αυτούς που θα επιβιώσουν. Υπάρχει πιο λειτουργικός τρόπος από το να επιβιώσεις, μειώνοντας τους υπόλοιπους ώστε να φαίνεσαι εσύ; Φυσικά και υπάρχει, το να στηρίζεις στις δυνάμεις σου και να δουλεύεις μόνος σου, αλλά αυτό θέλει περισσότερο κόπο από το να πατήσεις πάνω σε αυτούς που θα κάνεις να φαίνονται αδύναμοι.

Δεν είναι όμως μόνο στην ανάδειξη του εαυτού μας το πρόβλημα. Είναι οι αξίες που θα πάρουμε από την σημερινή κοινωνία χάους στην οποία ζούμε. Είναι οι αξίες που θα πάρουμε από την οικογένεια μας όταν είμαστε ακόμη μικροί. Είναι η απόφαση που παίρναμε πολύ μικροί, κάθε φορά που κάναμε μία ανούσια επίθεση σε κάποιον φίλο μας με την φράση "τρέχεις σαν κορίτσι". Θα είναι η απόφαση που θα πάρουμε αν δεχτούμε στον χώρο εργασίας μας κάποιον από το Πακιστάν.

ΌΛΟΙ ΕΙΜΑΣΤΕ ΘΥΜΑΤΑ ΡΑΤΣΙΣΜΟΥ, απλά κάποιιοι άνθρωποι είναι σε καθημερινή βάση και έτσι δημιουργούνται οι ευάλωτες κοινωνικές ομάδες. Έστω και μία φορά στη ζωή μας νιώσαμε την αδικία απέναντι σε κάτι για το οποίο δεν φταίμε εμείς, κάτι το οποίο αργότερα ίσως μας στιγματίσει, κάτι το οποίο ίσως ευχόμαστε να μην υπάρχει. Δεν είναι δύσκολο να σκεφτούμε την περίπτωση στην οποία εκδηλώθηκε ο ρατσισμός σε εμάς. Δεν είναι δύσκολο πολύ απλά γιατί έχει χαραχθεί βαθιά μέσα μας. Ίσως να είναι αδύνατον να σβηστεί. Από την άλλη, το μυαλό του θύτη λειτουργεί διαφορετικά, δεν συγκρατεί τις πράξεις του. Σύμφωνα με την

ψυχολογία, οι αναμνήσεις δεν ανακυκλώνονται όπως η ύλη στη φυσική, αυτές μπορούν να χαθούν για πάντα. Εάν ανακυκλώνονταν στο μυαλό του θύτη, τότε αυτός θα είχε περισσότερες ευκαιρίες να σκεφτεί και να μετανιώσει για μία άσχημη του πράξη.

ΌΛΟΙ ΕΙΜΑΣΤΕ ΘΥΤΕΣ, απλά μερικοί άνθρωποι είναι τόσο φανατικοί που άλλοτε δημιουργούν οργανώσεις, άλλοτε μένουν στην ιστορία ως άθλιοι και αδίστακτοι και οι πράξεις τους δεν δικαιολογούνται. Καθημερινά όμως, είτε λίγο, είτε πολύ, εκδηλώνεται από όλους εμάς ο ρατσισμός. Όλοι έχουμε γελάσει με ένα ρατσιστικό ανέκδοτο και όλοι έστω και μια φορά στη ζωή μας έχουμε κάνει αποδοκιμαστικά σχόλια σε κάποιον. Και τώρα, ίσως επαληθεύεται το παραπάνω σχετικά με τη μνήμη, πραγματικά θυμόμαστε όλες τις φορές τις οποίες σχολιάσαμε αρνητικά κάποιον άλλο ή μόνο τις πιο πρόσφατες;

Τι επιπτώσεις μπορεί να έχει στην ανθρωπότητα ο ρατσισμός και οι εκδηλώσεις του; Αρχικά, σε εξαιρετικά σοβαρές περιπτώσεις, μπορεί να χαθούν ολόκληροι λαοί κάτι πολύ σπάνιο. Σε συνηθέστερες περιπτώσεις όμως, ο κόσμος ο οποίος είναι θύμα ρατσισμού, προσπαθεί να αλλάξει. Να αλλάξει και ουσιαστικά να "κάνει τη χάρη" σε αυτούς που ονειρεύονται έναν κόσμο όπου όλοι οι άνθρωποι είναι ίδιοι. Αυτό, για να είμαι ειλικρινής, δεν εξυπηρετεί την επικράτηση, άρα αποτελεί στοιχείο που δηλώνει πόση λογική έχει πραγματικά ο ρατσισμός. Τα θύματα ρατσισμού, υποτάσσονται στους "άνωτερους" και στο τέλος πραγματικά πιστεύουν πως αυτοί έχουν το πρόβλημα. Ας φανταστούμε πόσο δύσκολο είναι μετά να βγάλεις από το μυαλό του την πεποίθηση αυτή, ότι έχεις πρόβλημα από το δικό σου μυαλό. Είναι πολύ δύσκολο. Αφού λοιπόν πιστεύεις πως εσύ έχεις το πρόβλημα, ας φανταστούμε τώρα, πόσο δύσκολο είναι να το βγάλεις από το μυαλό του θύτη.

Ο ρατσισμός θα πάρει χρόνια να εξαλειφθεί. Ίσως πάλι και να μην εξαλειφθεί ποτέ. Είναι στο χέρι μας να μην εκδηλώνουμε τον ρατσισμό με κανέναν τρόπο, γιατί όπως προανέφερα οι προκαταλήψεις και οι ιδέες είναι χαραγμένες μέσα μας. Αν ζήσουμε αρμονικά και έχουμε σχέσεις που στηρίζονται στην ισότητα και αν κάθε φορά που κοιτάζουμε κάποιον διαφορετικό από εμάς δεν έχουμε ως στόχο την αποφυγή του, τότε θα είμαστε χαρούμενοι. Θέτοντας στο μυαλό μας το εξής: "Αυτός είναι διαφορετικός από εμένα, δεν ανήκει μαζί μου. Αλλά, με την ίδια λογική, ούτε εγώ είμαι άξιος να είμαι μαζί του." τότε ο κόσμος δεν θα αλλάξει. Θα υπάρχουν ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, θύτες, θύματα, άνθρωποι εναντίων ανθρώπων και ανούσιες ιδέες.